

بررسی سیر تکاملی شیشه و پنجره در معماری

دکتر عرفان محمدی دکتری معماری

دانشجو: معصومه میرزازاده دانشجوی کارشناسی ارشد معماری داخلی دانشگاه ایوانکی

چکیده: فضا به عنوان جوهره اصلی معماری، نامحدود و بی انتها بوده و امکان حصول به این جوهره به میزان توانایی انسان بستگی دارد، در ساخت بنا هم می توان فضا را محبوس و هم آزاد کرد. فضاهای معمارانه از طریق محدود کردن ایجاد می شود برای اینکه این محدودیت از بین رفته و آزاد شود نیاز دارد بسط داده شود بسط هایی از جنس نور یا چشم انداز. در سازمان فضایی خانه های مسکونی معمولا فضاها ابا سه عنصر: کف، سقف و دیوار تعریف شده اند همچنین ضمن برخورداری از استقلال فضایی هیچ یک در خود مسدود نبوده و با عناصری چون در و پنجره و از طریق بسط فضایی و یا چشم اندازی نوری با فضاهای مجاور خود در ارتباطند. پنجره ها و بازشوها از مهمترین قسمت های هر بنا می باشد و سهم قابل توجهی در شکل دادن به ظاهر بناها و انتقال مفاهیم و ویژگی های معماری دارد تاریخ پنجره و مصالح پوششی آن، قدمتی به بلندای تاریخ معماری دارد. در فرهنگ های مختلف قبل از اختراع جام شیشه، از پوست حیوانات گرفته تا کاغذهای روغنی برای پوشش پنجره ها استفاده می شد. پس از وقوع انقلاب صنعتی به مدد مصالح نوین و پیشرفت صنعت استفاده از شیشه در بنا رشد چشمگیری یافت، پنجره ها بزرگتر گردید انقدر بزرگتر که دیگر معنا و مفهوم آن تغییر کرد و باعث کم رنگ شدن نقش آن در معماری گردید

در این مقاله ابتدا به بررسی پنجره در دو فرهنگ ایرانی و غربی می پردازیم، سپس به سیر تکاملی پنجره در معماری ایرانی می پردازیم آنگاه رفتار حرارتی پنجره، موقعیت قرار گیری آن بررسی کرده و راهکارهایی جهت اصلاح عملکرد پنجره های مدرن ارائه می کنیم.

کلمات کلیدی: ایران، غرب، نور در معماری، پنجره، شیشه